

STARTSCHOT IN 1929

ONDANKS EEN WERELDOORLOG ONTBREEKT HET DE JONGE BERCK AAN NIETS NOEMENSWAARDIGS, OOK NIET AAN STRIPBLADEN. DE LECTUUR UIT ZIJN KINDERJAREN ZAL HEM OP VELERLEI VLAK INSPIREREN, EN ZEKER VOOR DE STRIPREEKS SAMMY. TOT HET ZOVER KOMT, GAAT HIJ EERST AAN DE SLAG VOOR ANDERE WERKGEVERS, OM TE BEGINNEN IN EEN KLOOSTER.

door Joris De Smet

In 1929 ligt de Grote Oorlog, zoals de Eerste Wereldoorlog toen wordt genoemd, nog maar elf jaar achter ons en de nasleep ervan is wereldwijd allesbehalve verteerd.

De Volstead Act, de wet die de aanleiding is voor de Drooglegging, treedt na de oorlog in 1920 in werking en zal dat na 1929 nog een goede vier jaar blijven. Mannen zoals Al Capone zijn actief aan de verkeerde kant van de wet door illegaal alcohol te stoken en te verhandelen. Het is hun meest tot de verbeelding sprekende wapenfeit, maar het is zeker niet de enige misstap waaraan ze zich bezondigen. Misdad wordt in die dagen een georganiseerd gegeven. De Amerikaanse maffia is in volle expansie.

Het door legergeneraal John T. Thompson ontworpen Thompson-machinegeweer (bijgenaamd Tommygun), komt net te laat om nog een verschil van betekenis te maken in de Grote Oorlog, maar de nieuwe generatie gangsters zet het wapen met groot enthousiasme en doeltreffendheid in. Een van de beroemdste moorden waarbij de Tommygun wordt ingezet, is ongetwijfeld de Saint Valentine's Day Massacre. Op 14 februari 1929 worden zeven rivalen van supergangster Al Capone aan gort geschoten in een heuse kogel-

regen. De politie vindt later op de plaats delict niet minder dan zeventig kogelhulzen, afkomstig uit de machinegeweren, en twee hulzen van hagelgeweren. Voor de goede vorm ongetwijfeld.

Het onderzoek is nog volop aan de gang wanneer op 3 mei 1929, duizenden kilometers daar vandaan, in een Leuvens ziekenhuis Arthur Berckmans wordt geboren.

Hij weet het dan uiteraard nog niet, maar de decennia van zijn kindertijd, de Roaring Twenties en Dirty Thirties zullen de voornaamste bron van inspiratie vormen voor zijn grootste succes in de wereld van het stripverhaal.

KIND VAN HET INTERBELLUM

De kleine Arthur, die later beter bekend raakt onder het pseudoniem Berck, is een kind van het interbellum, de periode tussen de twee wereldoorlogen. De economische crisis in het kielzog van de Tweede Wereldoorlog sleept aan tot het midden van de twintigste eeuw. Uiteraard hebben die omstandigheden hun invloed op Bercks jeugd. Hij wordt geboren in een familie van vrij eenvoudige komaf. Gelukkig schijnen de telgen uit de familie Berckmans gezegend te zijn met een gezonde dosis ondernemingszin. Hun stamboom, die ze kunnen documenteren tot in 1445, wemelt van de middenstanders en zelfstandige ondernemers, groot en klein.

Een van de foto's voor een fotostrip in *Robbedoes* nummer 1827 van 19 april 1973. © Gérald Frydman

Boven en onder: Berck als peuter omstreeks 1930-1931.

Bercks grootvader Michel was zelfstandig schrijnwerker die zeer veel contractwerk binnenhaalde van de Belgische spoorwegen. Treinwagons waren toen nog voornamelijk gemaakt van hout. Nog vóór 1900 trok opa Michel naar Amerika om daar bomen op stam aan te kopen.

Wat hij in Amerika zag, deed hem echter besluiten om aannemer te worden. Met de hulp van enkele vrienden annex geldschietters startte hij in eigen land zijn eigen bouwbedrijf. Hij lijfde zijn vier zonen in het bedrijf in, zoals dat toen gangbaar was. Hij kocht gronden en bouwde er burgerwoningen op, sleutel op de deur. Het duurde niet lang of bouwbedrijf Berckmans verwierf een zekere naam en faam in het Leuvense en daarrond. De zaken gingen goed.

Helaas brak in 1914 onverhoeds de Eerste Wereldoorlog uit. Er kwam een gedwongen verkoop van de lopende bouwerven en dat gebeurde met zoveel verlies dat het bedrijf failliet ging. Het bezorgde zowel de energieke bedrijfsleider als zijn zonen een bijzonder traumatische ervaring.

Nadat ze de moeilijke oorlogsjaren hebben doorsparteld, volgen Bercks vader en oom een snelcursus elektriciteit. Dat was toen nog een vrij nieuwe, maar

snelgroeïende markt. De cursus was dus zeker geen verkeerde beslissing. De beginjaren in de nasleep van de Eerste Wereldoorlog zijn moeilijk en Bercks vader, een beetje op zijn hoede na het genoemde faillissement, wordt elektricien in loondienst.

Bercks moeder springt noodgedwongen bij en stikt en ver stelt naast haar taken als huismoeder ook schoenen. Dat blijkt dan genoeg extra geld in het laatje te brengen om het gezin toe te laten een relatief normaal leven te leiden. En zelfs een beetje meer dan dat. Berck formuleert het als volgt: "Vooral dankzij dit extra inkomen hadden wij niet zo erg te lijden onder de crisis."¹

Berck is dan een peuter. Een foto uit het familiealbum laat een kleine Arthur in een soldatenoutfit zien, compleet met baret en geweer, gezeten op een hobbelpaard. In zijn schetsboek vinden we een bladzijde terug die is getiteld "mijn speelgoed". De achtjarige Berck tekent een voetbal, trompet en trommel, miniatuurstoommachine, filmprojector, speelgoedautootjes, soldaatjes en zelfs een kasteel-speelset. Dat is best veel en duur speelgoed voor die tijd. De Duitse bezetting in de Tweede Wereldoorlog doet de broeksriemen echter opnieuw aanhalen.

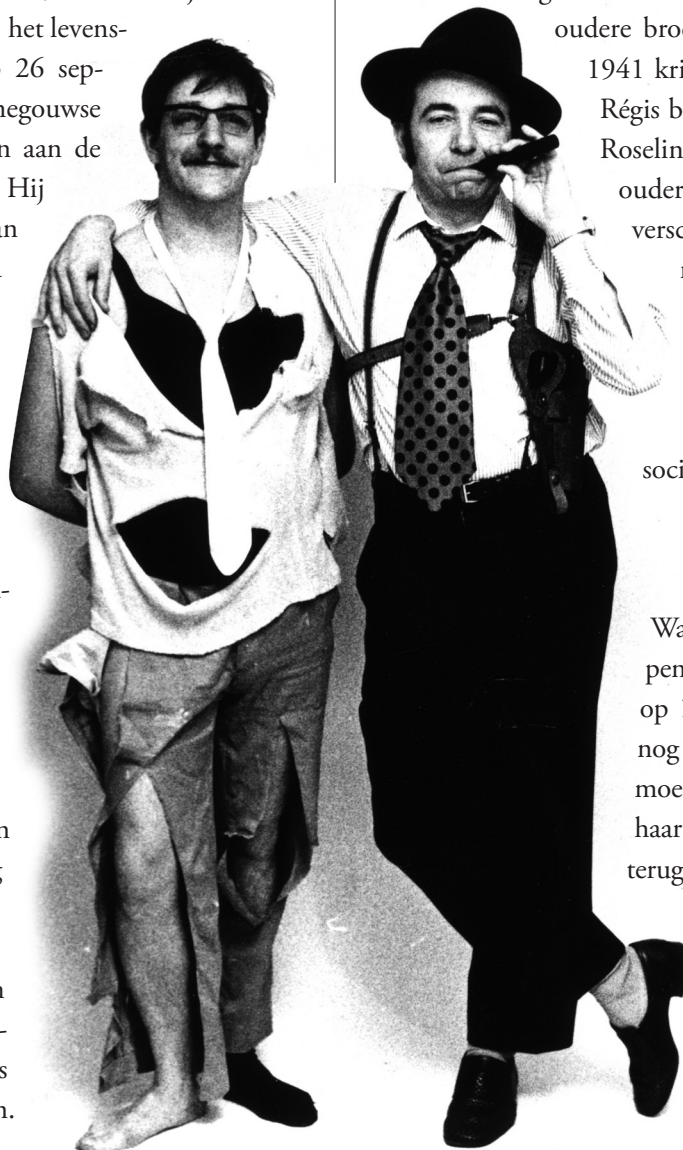
“WAAROM SCHRIJFT U GEEN SCENARIO’S?”

“MENEER DRIE MILJOEN ALBUMS”, LUIDT ZIJN BIJNAAM, WANT ZOVEEL ALBUMS VERKOOPT UITGEVERIJ DUPUIS VAN SCENARIST RAOUL CAUVIN... PER JAAR. IN 1968 CREËERT HIJ VOOR LOUIS SALVÉRIUS DE STRIPREKES *DE BLAUWBLOEZEN*, WAT ZIJN GROTE DOORBRAAK BETEKENT. *SAMMY* VOLGT TWEE JAAR LATER IN HET WEEKBLAD *ROBBEDOES*. OOK DEZE REEKS SLAAT SNEL AAN BIJ DE LEZERS. HET PAD NAAR DIE EERSTE HITS ALS SCHRIJVER VAN STRIPVERHALEN VERLOOPT VIA TEKENFILMSTUDIO’S, MICROBOEKJES, TWEE VLOOIEN EN BILJARTBALLEN.

door David Steenhuyse

Raoul Cauvin ziet in hetzelfde jaar als de weekbladen *Spirou* en *Robbedoes*, waarmee zijn carrière innig verstrengeld raakt, het levenslicht, meer bepaald op 26 september 1938 in het Henegouwse dorpje Antoing, gelegen aan de oevers van de Schelde. Hij komt met wat hulp van een zuignap ter wereld waardoor zijn hoofd een tijdje langer is dan normaal.

Moeder Antoinette is een verstelster van broeken, jurken en ondergoed voor een zelfstandige kleermaker in Herseaux, nabij Moeskroen. Vader Jules oefent een administratieve job uit in de elektriciteitsfabriek van Antoing. In tijden dat rekenmachines nog enorme toestellen zijn en in opmars raken, oefent Jules graag zijn hersenen met hoofdrekken en blijft hij alles eigenhandig uitrekenen.

Hun eerstgeboren zoon Roger sterft helaas bij de geboorte. In 1935 wordt Raouls oudere broer Robert geboren. In 1941 krijgen ze er het broertje Régis bij en zes jaar later sluit Roseline de R-reeks af. “Mijn ouders maakten geen enkel verschil tussen hun kinderen”, onderstreept de latere scenarist. “Het waren eenvoudige, bescheiden mensen. In die tijd bestonden sociale kasten nog.”¹

OPGROEIEN IN OORLOGSTIJDEN

Wanneer de Duitse troepen België binnenvallen, op 10 mei 1940, is Raoul nog een zuigeling. Zijn moeder is zo bang dat ze haar man niet meer zal terugzien dat ze de kleine Raoul niet langer de borst kan geven. Koeienmelk biedt soelaas. En in de plattelandsstreek waar de Cauvins

Raoul Cauvin en Berck poseren voor een fotostrip in *Robbedoes* nummer 1827 van 19 april 1973. © Gérald Frydman

wonen, valt het nog mee qua rantsoenering. Boerderijen slaan sowieso voorraden op waardoor er altijd wat te eten is, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Brussel en andere grote steden waar mensen honger lijden en eten moeten kopen met rantsoenbonnen of tegen woekerprijzen op de zwarte markt.

In dergelijke oorlogstijden groeien kinderen sneller op. De Duitsers bezetten ook Antoing. Ze vorderen alles op en de generaals verblijven in het plaatselijke kasteel terwijl officieren in burgerhuizen logeren. Raoul en zijn broer Robert zijn zich van geen kwaad bewust en wanen zich onoverwinnelijk. “Als kind verzamelden we alles wat we vonden: granaten, obussen, revolvers, alles. We verwijderden het buskruit uit kogelpatronen, stopten het in obushulzen en voegden er plankjes bij waarop we onze namen hadden geschreven. Een vonk, en alles vloog de lucht in... Boem!” vertelt Raoul in 2013.¹ Deze spelletjes zorgen voor onrust bij hun ouders. Wanneer hun vader hun oorlogsbuit vindt, verdwijnt alles in de Schelde. Het jongere broertje Régis maakt het nog meer bont door zijn eigen leven op het spel te zetten. Op zoek naar oorlogsreliëken laat hij zich met de voeten aan een touw gebonden zakken in een schacht. Mocht het touw breken, is hij eraan.

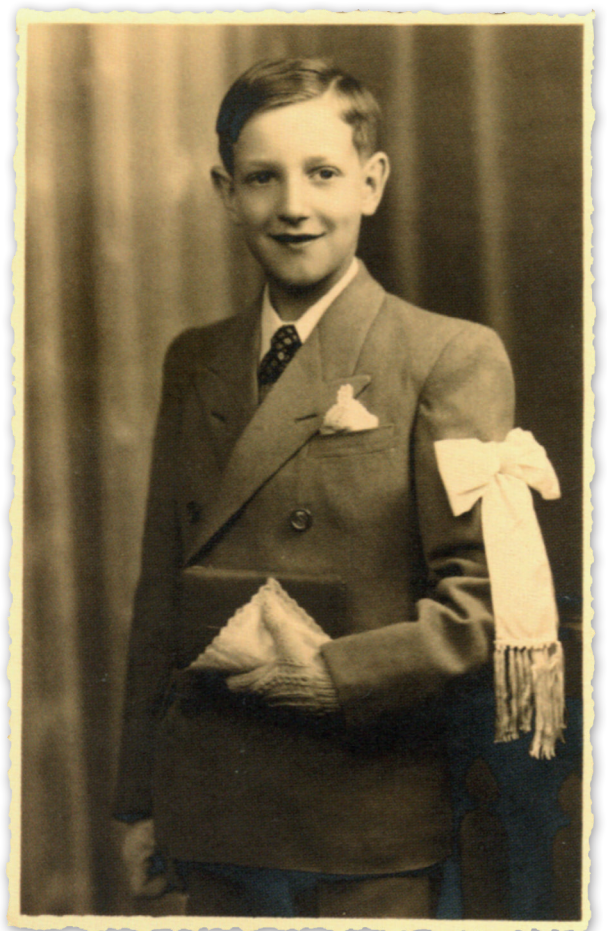
Ook in Antoing vallen gewonden en doden, maar de Cauvins overleven het allemaal. Raoul herinnert zich boven het ouderlijke huis overvliegende bommenwerpers die richting Doornik vliegen, maar die in werkelijkheid Antoing verwoesten. Na een bombardement ziet Raoul een uit elkaar gereten vrouw. “We waren zelfs niet gechoqueerd”, herinnert hij zich.¹ Hij weet ook nog hoe Bob De Moor, de rechterhand van Hergé, zelf een verhakkelde hand had. “Hij liet me op een dag zijn hand zien. Enkele vingers waren er afgerukt door een ontplofte ontsteker. Tijdens de oorlog zagen we zoveel verschrikkelijke dingen. Een kind van vijf-zes jaar dat de oorlog heeft meegemaakt, vergeet dat niet. Nooit.”¹

Na de oorlog hebben Jules en Antoinette het moeilijker om optimaal voor hun kinderen te zorgen. In ruil krijgen ze wel een grote vrijheid. Zo halen ze nog meer kattenkwaad uit, spelen ze gevaarlijke spelletjes door metalen bouten weg te schieten met hun

katapulten en ze zoeken zelfs onder grafzerken naar schatten. Meer heeft een jonge snottaap niet nodig om terug te kijken op een gelukkige kindertijd.

Anders is het gesteld op school, waar Raoul geen uitbinker is. Muziek interesseert hem niet, tot spijt van zijn vader die meerdere muziekinstrumenten bespeelt, waaronder piano en fluit. Ook schrijven zegt hem niets. “Als men me had gezegd dat ik er later mijn beroep van zou maken! Ik wist zelfs niet wat een scenarist was.”¹

In de jeugdbeweging en op sportief gebied toont hij zich ijveriger. Op zijn achtste treedt hij toe tot de katholieke jeugdbeweging Patro (in Vlaanderen groeit het verder uit tot de Chiro) waarin hij doorheen de jaren opklimt. Hij blijft er twaalf jaar plakken en wordt door een koor van een andere Patro-groep zelfs uitgenodigd om mee naar Rome te reizen. In het stadion van Antoing beoefent hij vele sporten: verspringen, hardlopen, volleybal, basketbal, maar vooral zijn favoriete sport, voetbal. Hij is midvoor.

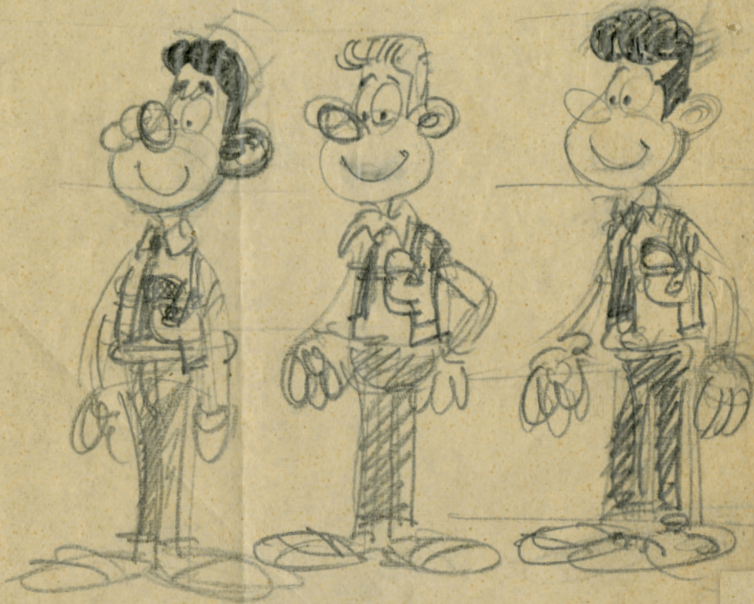

ZES LIJFWACHTVERHALEN

WANNEER DE EERSTE AFLEVERING VAN *SAMMY* IN *ROBBEDOES* NUMMER 1167 VAN 26 MAART 1970 VERSCHIJNT, IS BERCK AL EEN GEROUTINEERDE VEERTIGER MET EEN MOOIE CARRIÈRE BIJ ONDER MEER AVERBODE EN HET WEEKBLAD *KUIFJE* OP ZIJN PALMARES. DE DAN 32-JARIGE RAUL CAUVIN IS EEN QUASI NOBELE ONBEKENDE DIE AL WAT STAPJES HEEFT GEZET ALS SCENARIST VOOR GAGS EN KORTE VERHALEN, MAAR INTUSSEN WEL *DE BLAUWBLOEZEN* EN *CARA EN CALEBAS* HEEFT GECREËRD. VOORDAT DE TIJD RIJP IS VOOR HET LANGERE WERK MET *SAMMY*, PUBLICEERT *ROBBEDOES* EERST ZES VERHALEN VAN ELK 22 PAGINA'S EN TWEE GAGS.

door David Steenhuyse

Berck klopt in 1968 op zijn veertigste bij het weekblad *Robbedoes* aan. Hij staat op een hoogtepunt van zijn professionele leven. De afgelopen tien jaar legde hij zich toe op een half dozijn striphelden voor het weekblad *Kuifje*, waarvan de Parijse taxichauffeur Pechvogel (1958-1968, op scenario van René Goscinny en Jacques Acar) en trommelaar Hansje (1961-1967, geschreven door Yves Duval en Acar) in het leger van Napoleon Bonaparte, de belangrijkste zijn. Zijn creaties vielen in de gunst van de lezers van het weekblad *Kuifje*, maar uitgeverij Lombard verleende de tekenaar geen voorkeursbehandeling door hardcoveralbums voor de Franse markt van zijn verhalen uit te geven, op een Franse en nu

Pagina links en boven: Ontwerpschetsen voor het personage Sammy.

OKAY
ALBUM N°1
IN NIEUWE UITGAVE

11

Berck.
en
CAUVIN

SAMMY

LIJFWACHT-VERHALEN

DUPUIS

TAKTAKTAKTAKTAK

DA'S HEEL GEWOON, HOOR / DIE LOPEN
MAAR EVEN **JACK ATTAWAY**
TE ZOEKEN!

1673

WEEKBLAD ● 33ste JAARG. ● 52 BLZ. ● 7-5-1970
BELGIË : 10 F ● NEDERLAND : ABONNEES : 75 CT

robbedoes

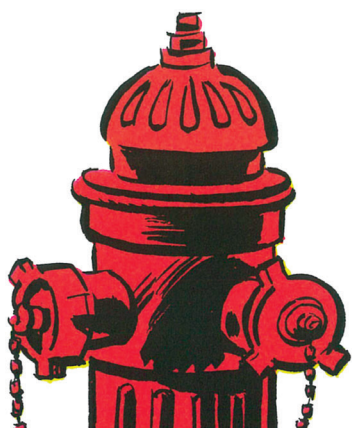

Berck
en
Cauvin

SAMMY

LIJFWACHT- VERHALEN

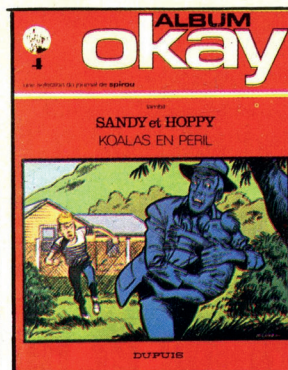
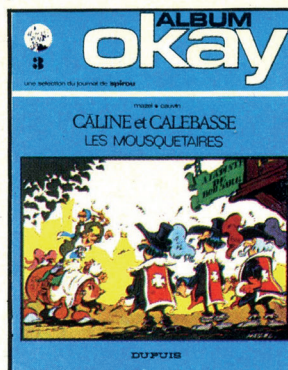
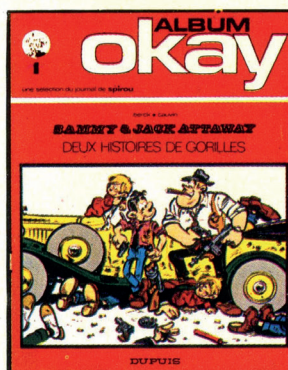
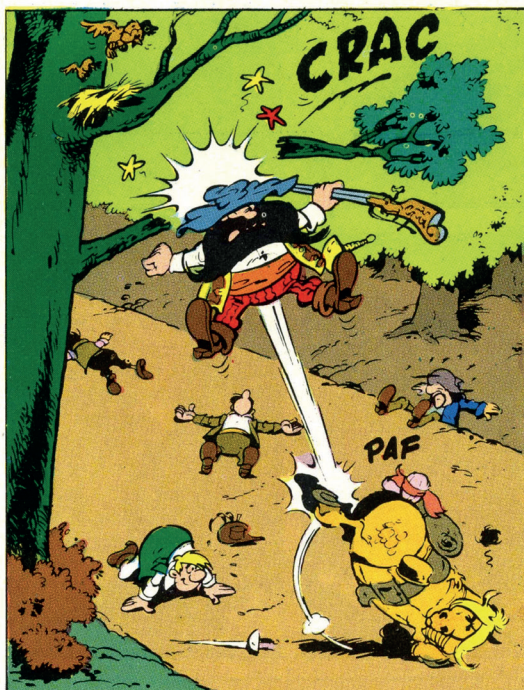
Collection/ Okay

Une sélection de bandes dessinées du journal Spirou. Un choix d'aventures pour tous les goûts.

- 1 / Sammy et Jack Attaway :
Histoires de gorilles
- 2 / Les Petits Hommes :
Alerte à Eslapion
- 3 / Câline et Calebasse :
Les Mousquetaires
- 4 / Sandy et Hoppy :
Koalas en péril
- 5 / Les Krostons :
La menace des Krostons
- 6 / Isabelle :
Le tableau enchanté

F 5

Albums brochés, 48 pages en couleurs :
H. 28 X L. 22 cm.

door Berck & Cauvin

SAMMY

dodendans met lijfwacht

